

[Jens Jørgensen]

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Hr. *Erhard Jakobsen* er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Centrum-Demokraterne i denne amtskreds, overassistent *Addi Andersen*.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Overassistent *Addi Andersen* godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 14. januar 1992.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Beskyttelse af vidner m.v.).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 18/12 91).

Formanden:

Jeg venter et lille øjeblik med at åbne forhandlingen i forventning om, at der bliver rimelig ro i salen.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Formålet med dette forslag er angiveligt at yde bedre beskyttelse til vidner, og dette formål støtter Socialdemokratiet meget gerne. Vi finder det forkasteligt, hvis tiltalte eller folk, der står tiltalte nær, forsøger at true vidnet eller eventuelt anvender vold i den hensigt at skræmme et vidne fra at videregive sin viden.

Vi ved, at trusler mod vidner optræder i forbindelse med sager vedrørende narko og det, vi noget unuanceret kalder rockervold eller rockerkriminalitet. Vi ved også, at vidner, der er tiltalte bekendt eller hører til i miljøet, også udsættes for trusler, mens det meget sjældent er tilfældet over for de såkaldte tilfældige vidner. Forslaget tager sigte på at beskytte den sidstnævnte gruppe, men ud fra, hvad vi rent faktisk ved, er denne gruppe næppe udsat for en reel risiko for at blive truet, endsige udsat for vold. Men det ændrer ikke ved, at det enkelte tilfældige vidne kan føle frygt, selv om den ikke er reelt begrundet, og derfor er der god grund til at overveje, hvad vi kan gøre for at minimere denne mere psykologisk begrundede frygt.

Den mest vidtgående og kontroversielle del af ministerens forslag går ud på, at det skal være muligt at anvende anonyme vidner, hvor det antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. I denne forbindelse bør man erindre sig, at rigsadvokaten har givet udtryk for, at den bestående retsplejelovgivning på det straffeprocessuelle område er et udtryk for en velovervejet afbalancering. På den ene side ønsker samfundet, at personer, der har begået kriminalitet, skal straffes, men på den anden side ønsker man samtidig at sikre sigtede og tiltalte en rimelig grad af retssikkerhed, og det vil derfor være betænkeligt at gennemføre væsentlige ændringer af disse regler, alene fordi der er opstået et så atypisk kriminelt fænomen, som rockerkriminaliteten kan siges at være. Socialdemokratiet deler rigsadvokatens betænkeligheder. Ved indførelse af anonyme vidner forlader man et væsentligt princip i retsplejen, nemlig at tiltalte bør vide, hvem der fremsætter de belastende udsagn, som muligvis vil medføre en meget langvarig straf.

Hertil kommer spørgsmålet om, hvem der skal føre bevis for, at vidnets identitet virkelig er uden betydning for tiltalte. Hvorledes sikrer man sig imod, at vidnet ikke i virkeligheden bærer nag, har et gammelt mellemværende med tiltalte, som han ønsker at gøre op under anonymitetens dække? Det er blevet sagt, at muligheden kun skal bruges i sjældne tilfælde, men i forslaget er der ikke sat begrænsninger. Det vil være op til rettens vurdering i den konkrete sag, og hermed er der åbnet mulighed for en glidende anvendelse, som ikke stemmer

[Dorte Bennedsen]

overens med de helt grundlæggende retsprincipper.

Vi kan ikke støtte den del af forslaget, som giver mulighed for at føre anonyme vidner, men vi vil gerne se på andre muligheder for bedre vidnebeskyttelse. Vi kan således støtte forslaget om udvidelse af strafferammen for at fremsætte trusler, for vi finder det rigtigt, at samfundet både markerer sin fordømmelse af sådanne forbrydelser og sin støtte til vidnerne. Vi siger også ja til § 848, stk. 1, hvorefter tiltalte i visse tilfælde skal kunne føres ud under vidneafhøringer, og i den forbindelse vil vi også godt drøfte med ministeren, om der her bør være en mulighed for dørlukning af hensyn til vidnet. Også de øvrige forslag i § 848 kan vi støtte, idet vi dog tvivler på, om bestemmelsen i stk. 5 har nogen effekt, da ingen jo kan tvinge tiltalte til at udtale sig.

Som jeg tidligere nævnte, er frygten hos tilfældige vidner mere af psykologisk art end begrundet i faktiske forhold, og derfor vil vi godt pege på et par forslag, som kan være med til at minimere både frygten og ubehaget ved at være vidne. Der er ingen tvivl om, at det i sager vedrørende bandekriminalitet føles overordentlig ubehageligt for vidnerne, når de på vej til retsbygningen skal passere igennem en mur af diverse supportere, og derfor bør det overvejes at udarbejde et regelsæt, der forhindrer, at sådanne situationer opstår. Og endelig vil vi også pege på muligheden for at anvende anticiperet bevisførelse. Jeg har forstået, at som praksis er i dag, kan der være problemer med at anvende den i disse sammenhænge, men man bør overveje, om ikke en udvidet anvendelse kan være et relevant instrument for at skabe tryghed for vidner.

Med disse ord kan jeg give tilsagn om, at mit parti vil gå ind i et grundigt og seriøst udvalgsarbejde med det formål at yde vidner en god beskyttelse.

Helge Adam Møller (KF):

Fru Dorte Bennedsen var jo positiv over for store dele af forslaget og kom også med yderligere ideer, som vi får lejlighed til at gennemgå i Retsudvalget, men jeg skal ikke undlade at give udtryk for, at jeg er utrolig skuffet over, at Socialdemokratiet ikke også kan acceptere princippet om at kunne anvende anonyme vidner i ganske særlige tilfælde.

Jeg forstod, at det var spørgsmålet om retssikkerheden, som var den afgørende årsag til Socialdemokratiets nej, men når man diskuterer retssikkerhed, kan man vel også spørge, om det ikke også er den enkelte lovlydige borgers ret, vi taler om. Er det ikke en menneskeret at kunne færdes frit uden at blive slået fordærvet af en voldsmand? Er det ikke en menneskeret, at man kan slippe for narkobagmænd og deres ødelæggende stoffer? Er det ikke også en menneskeret at få opklaret disse uhyggelige forbrydelser, bl.a. for at forhindre, at forbryderen bliver sat på fri fod og kan genoptage sin kriminelle virksomhed? Er det ikke også en menneskeret at kunne afgive vidneforklaring uden frygt for vold eller trusler mod sig selv eller sin nærmeste familie? Jeg mener, vi skal veje alle disse rettigheder og retssikkerhedsgarantier for den lovlydige borger op mod hensynet til dem, som groft har forsynet sig mod samfundets regler, og for mig er der ingen tvivl om, hvad resultatet bliver. Det bliver det modsatte af den holdning, som Socialdemokratiet har.

Jeg mener ikke, at et retssamfund som det danske kan leve med, at vidner i grove voldssager, sager om rockerkriminalitet og tilsvarende ikke tør udtale sig af frygt for repressalier mod dem selv eller deres familie. Efter min mening er vi på vej til at få, eller har måske allerede, to retssamfund. I det ene samfund gælder de love, vi har vedtaget her i Folketinget, i det andet gælder de uskrevne, ulovlige regler, som diverse rockerbander, hårdkogte narkohandlere og tilsvarende mafiaorganisationer finder det for godt at håndhæve over for deres fjender. Og hvem er deres fjender? Det er de lovlydige borgere. Disse kriminelle, disse lovbrudere, trodsers altså gældende dansk lov, og ved at tage retten i deres egen hånd sikrer de, at det i mange tilfælde kan ske ustraffet. Og hvis denne uholdbare situation får lov til at fortsætte i endnu nogle år, risikerer vi, at disse kriminelle grupper har vokset sig så stærke, at de bliver meget svære at stoppe.

Jeg mener derfor, at samfundet – det vil sige Folketinget – må gribe ind og markere, at vi ønsker denne udvikling stoppet, og det kan vi bl.a. gøre ved at vedtage dette forslag om beskyttelse af vidner. Det er en klar konservativ holdning, at vi ønsker en hårdere kurs over for de personer, der truer med repressalier. Vi mener også, at vores retssystem ikke kan fungere

[Helge Adam Møller]

tilfredsstillende, hvis vidner ikke kan stå frem og afgive forklaring uden at udsætte sig for trusler eller vold. Vi finder samtidig, at det må konstateres, at der forekommer flere og flere tilfælde, hvor der bliver gjort brug af vold eller trusler om voldsanvendelse. På dette område er den gældende retstilstand efter min overbevisning helt og aldeles ude af takt med opfattelsen i det store flertal af befolkningen. Vi lever ikke mere i Frode Fredegods tid, og det mener jeg også må afspejle sig i straffeloven og retsplejeloven.

Der kan nævnes mange eksempler på, at vidner rent faktisk ikke tør møde frem, og lad mig bare nævne to. Det første drejer sig om den store Jyllandsvej-narkosag i Næstved for et par år siden, hvor der var indkaldt ikke mindre end 29 vidner til at afgive forklaring. Tre gik under jorden, så indkaldelsen aldrig kunne forkyndes, og 11 blev simpelt hen væk fra retsmødet på grund af, at de havde været udsat for trusler. I det andet tilfælde blev jeg for nogen tid siden ringet op af en mor i Tåstrup, hvis 16-årige datter havde overværet, at en rockerbande gennemtævede to unge mænd; hun var nu indkaldt som vidne i retten, og ifølge moderns udsagn ville hun hellere brække en arm på tværs end møde op og afgive vidneforklaring. Jeg mener altså, at vi har et reelt problem her, og jeg mener, at justitsministerens forslag giver mange nødvendige retssikkerhedsgarantier.

Lad mig slutte med at sige, at tiltalte jo ubetinget kan kræve at få kendskab til alt, hvad der er sagt, at forsvareren er til stede under hele vidneafhøringen, og endelig, at afgørelsen kan ankes til en højere instans. Og lad os så ikke glemme, at Retsplejerådet støttede ideen i dette forslag, og at 5 ud af 7 højesteretsdommere gjorde det samme for nogle år siden.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det lyder jo næsten, som om hr. Helge Adam Møller tror, at man kan afskaffe rockerkriminaliteten ved at vedtage dette forslag. Tror hr. Helge Adam Møller virkelig selv på det? Det er mit ene spørgsmål.

Mit andet spørgsmål er: Ved hr. Helge Adam Møller ikke lige så godt som vi andre, at når vi har at gøre med disse grove narkosager, denne rockerkriminalitet, er det nogle gange

medlemmer af den samme gruppe eller af en rivaliserende gruppe – folk, der populært sagt har noget i klemme – som både sidder i vidneskranken og i anklageskranken? Ved hr. Helge Adam Møller ikke godt, at mange af vidnerne også selv har noget i klemme?

Og til sidst har jeg for det første et spørgsmål, for det andet en bemærkning til hr. Helge Adam Møller: Kan hr. Helge Adam Møller finde noget i ministerens rockeredegørelse, som viser, at dette forslag er nødvendigt? Når jeg læser redegørelsen, er jeg imponeret over, så meget man faktisk finder ud af, så meget de sigtede faktisk bliver dømt for, og så strenge straffe de faktisk får. Derfor disse spørgsmål til hr. Helge Adam Møller.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Der er jo ingen diskussion om, at der i alle Folketingets partier er stærk tilslutning til alle foranstaltninger, der kan bekæmpe meningsløs, grov vold og rockerkriminalitet.

Men jeg må alligevel protestere på det skarpeste imod den fremstilling, som hr. Helge Adam Møller gav af disse forhold. Den indelbar nærmest, at hvis man nu – oven i købet kun i særdeles få tilfælde, som det siges i ministerens forslag – indfører adgang til at føre anonyme vidner, vil man effektivt kunne bekæmpe den rå, meningsløse vold eller rockerkriminalitet. En sådan fremstilling af sagen har intet som helst belæg i den viden, vi har om disse forhold, og det vil jeg siden komme tilbage til med en mere udførlig argumentation. Men jeg synes, det skal slås fast, at der er intet som helst belæg for, at vedtagelsen af dette forslag om tilladelse til at føre anonyme vidner i særdeles få tilfælde vil have nogen som helst betydning for de forhold, som hr. Helge Adam Møller talte om.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jo, jeg kan give hr. Helge Adam Møller ret. Det er også et spørgsmål om retsikkerhed at kunne færdes frit, at være fri for narkobagmand, og hvad der ellers blev remset op.

Men jeg kan ikke give hr. Helge Adam Møller ret, når han mener, at vi kan komme det stadig stigende antal tilfælde af voldsanven-

[Dorte Bennedsen]

delse til livs ved at vedtage dette forslag. Hvis vi læser den redegørelse, ministeren har sendt til os, fremgår det, at politiet ikke har nogen eksempler på voldsanvendelse mod tilfældige vidner, som forslaget jo netop skulle beskytte, og kun i uhyre få tilfælde har der overhovedet været tale om trusler.

Jeg synes, det er rigtigt, at vi skal veje tingene op, forbrydelsen over for hensynet til beskyttelsen af borgerne. Men jeg finder det ikke rigtigt, hvis vi forlader et helt grundlæggende princip i dansk retspleje for at imødekomme noget, der ikke er et reelt, men nok et psykologisk problem. Vi må komme det psykologiske problem til livs eller afhjælpe det på en anden måde, nemlig ved at gå ind i en række andre tiltag, som kan give vidnet en rimelig tryghed.

Så vil jeg godt nævne yderligere to ting:

For det første, at hvis vi går ind for dette forslag, vil vidnet sige til politiet, at han eller hun gerne vil vidne under forudsætning af anonymitet. Men det løfte kan politiet jo ikke give, og så kan vidnet møde op i retten og konstatere, at retten ikke vil give denne beskyttelse.

Det andet er i forbindelse med sagen fra Næstved, som hr. Helge Adam Møller nævnte. Jeg vil gerne spørge hr. Helge Adam Møller, om han mener, at de vidner, som var blevet truet, har pligt til at vidne, eller de kan fritages for vidnepligten? Det vil jeg gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg synes, det er ret væsentligt, at vi allerede på nuværende tidspunkt, inden debatten løber videre, lige får slået én ting fast. Hr. Niels Helveg Petersen udtalte her fra talerstolen, at det lovforslag, vi behandler nu, jo ikke er tilstrækkeligt til at stoppe den meningsløse vold. Vil det sige, at hr. Niels Helveg Petersen vil være med til at gå endnu videre med hensyn til ibrugtagning af redskaber til at forhindre den meningsløse vold? Det synes jeg vi lige skal have på plads, inden debatten fortsætter.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det drejer sig bl.a. om fru Dorte Bennedsens sidste bemærkning om, at det ikke er noget re-

elt problem. Nej, men hvis man snakker med folk, som det blev nævnt af hr. Helge Adam Møller, opdager man jo, at vidner til et overfald ikke tør sige noget som helst af frygt for repressalier.

Og derfor tror jeg, at det kan have en positiv virkning, måske indirekte, hvis man ved, at der i visse tilfælde kan være en mulighed for beskyttelse. Jeg mener, at problemet består i, hvordan man får folk til at stå frem og vidne, når de har set noget ulovligt. Hvis det ikke lykkes, får vi jo et samfund, hvor alting kan ske, fordi alle lukker øjnene og ikke tør komme til hjælp af frygt for at blive indblandet. Prøv blot at læse aviserne! Det er jo næsten hver dag, man kan se, at vidner har lukket øjnene, selv om andre mennesker var kommet alvorligt til skade og var blevet overfaldet. Jeg tror godt, den bestemmelse i loven kan få en positiv virkning, også på de vidner, selv om fru Dorte Bennedsen siger, det ingen betydning har.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg håber, at formanden måske vil dispensere med ca. 30 sekunder, da der var så mange spørgsmål til mig, men jeg skal prøve at gøre det meget kort.

Fru Ebba Strange spørger, om vi kan afskaffe rockerkriminaliteten med dette forslag. Nej, det kan vi ikke, men det kan efter min mening være stærkt medvirkende til at bekæmpe den på en effektiv måde, som rockerne har respekt for. Vi kan altså mindske kriminaliteten, og det var vel ikke så dårligt. Så spørger fru Ebba Strange også, om jeg kan finde nogle ting i ministerens redegørelse, som gør dette forslag nødvendigt. Ja, det kan jeg i høj grad; jeg synes, man kan finde adskillige, når man læser redegørelsen igennem. Og jeg er helt enig i det, fru Inger Stilling Pedersen sagde lige før. Gå ud og tal med nogle af de 10.000 politifolk, som har problemet inde på livet til daglig, gå ud og tal med nogle af de mennesker, som har overværet forbrydelser og bliver indkaldt som vidner, og hør deres opfattelse af problemet! Vi skal altså passe på, at vi ikke lukker os inde i et glashus. Ude i det virkelige samfund lever der altså også mennesker, og det er dem, der risikerer noget. Når vi på samfundets vegne beder dem om at gøre noget, som vi er interesseret i for at få et lovlydigt samfund, må vi også

[Helge Adam Møller]

være villige til at støtte dem og beskytte dem i et rimeligt omfang, og det lægger lovforslaget klart op til.

Hr. Niels Helveg Petersen mener ikke, at det vil betyde noget overhovedet. Det har jeg altså givet udtryk for at jeg er uenig i; jeg mener, det vil virke præventivt, også den anden paragraf i lovforslaget.

Og så til slut til fru Dorte Bennedsen, der siger, at det ikke er noget reelt problem, men at man i stedet skal gøre noget andet for at beskytte vidnerne. Og her vil jeg godt have at vide: Hvad er det for noget andet, som skulle give en tilsvarende mulighed? Skal man gøre som i England og Australien, hvor man bagefter giver vidnerne en plastisk operation og flytter dem og deres familie til en anden del af landet, så ingen kan finde dem mere. Er det en måde at hjælpe mennesker på at flytte dem væk og give dem en ny identitet?

Og til sidst spørger fru Dorte Bennedsen, om vidnerne fra Næstved, der var blevet truet, havde pligt til at vidne. Nej, det har man jo ikke ifølge gældende lov, men jeg har en stærk formodning om, at de vidner, der ikke turde møde op, havde gjort det, hvis reglerne i det forslag, vi behandler her, havde været gældende. De ville have afgivet forklaring, og vi havde haft mulighed for at give langt strengere straffe til de pågældende narkobagmænd og dermed forhindre, at de kom på fri fod så hurtigt, som tilfældet var. Nu er de allerede ude i samfundet igen og kan fortsætte med deres kriminalitet.

Så jeg synes altså, det er et godt og rigtigt forslag, vi har til behandling i dag.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Inger Stilling Pedersen erklærede for lidt siden, at ingen tør vidne af skræk for trusler eller vold, og samtidig sagde fru Inger Stilling Pedersen, at dette forslag kun skulle bruges i helt sjældne tilfælde. Jeg kan kun sige, at den argumentation hænger ganske enkelt ikke sammen.

Så vil jeg godt spørge hr. Helge Adam Møller, hvorledes dette forslag konkret kan bekæmpe rockerkriminaliteten. Og jeg vil også gerne spørge, om det overhovedet ikke bekymrer den konservative ordfører, at det åbner mulighed for at bringe falsk vidnesbyrd under

anonymitetens dække. Et falsk vidnesbyrd vil formentlig ikke genere voldsomt i visse af disse kredse.

Og når hr. Helge Adam Møller siger, at vi skal lytte til de 10.000 politifolk, får det mig til at sige, at nu oplever vi altså endnu en gang, at et lovforslag fra justitsministeren først bliver sendt til høring samtidig med, at det bliver sendt til Folketinget, og det indebærer jo, at vi ikke kender høringssvarene ved førstebehandling. Vi bliver tit i dette hus klandret for, at vi laver lovgivning uden at vide spor om, hvad de mennesker, der står midt i situationen og ved, hvor skoen trykker, mener om tingene, men ministeren har altså endnu en gang bragt os i den situation, at vi ikke kender disse høringssvar. Jeg er ikke i tvivl om, at både anklagemyndigheden og politiet vil støtte dette forslag, men jeg nærer en rimelig grad af tvivl om, hvorvidt en række andre juridiske grupper vil gøre det. Jeg synes, det havde været passende, om vi havde fået kendskab til de høringssvar inden førstebehandlingen, sådan som det heldigvis er vanlig praksis i andre ministerier.

Og så vil jeg gerne spørge hr. Helge Adam Møller angående Næstvedsagen: Disse vidner, var det tilfældige vidner? Jeg kender ikke Næstvedsagen nærmere, men jeg forstår, at det var en narkobagmandssag. Var det tilfældige vidner? Det har det næppe været, det har snarere været folk, der på den ene eller anden måde har været involveret i sagen, og det vil sige, at de heller ikke ville have været omfattet af dette forslag, selv om det blev vedtaget.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg ved godt, at hr. Helge Adam Møller skulle svare på mange spørgsmål, da han var heroppe. Der var også et af mine, han ikke fik svaret på, men nu ligger det i udmærket forlængelse af fru Dorte Bennedsens sidste bemærkning.

Er hr. Helge Adam Møller ikke enig med mig i, at når vi har at gøre med narkosager og rockersager, er det netop ikke sådan, som hr. Helge Adam Møller beskrev det i sit første indlæg, at den, der sidder i anklageskranken, garanteret er en kæmpestor forbryder og alle vidnerne nogle uskyldige væsener? Er det ikke netop sådan, at de, der sidder i vidneskranken, ofte har et eller andet i klemme i forhold til

[Ebba Strange]

den sigtede, og at det giver en særlig risiko i forbindelse med det foreliggende forslag? Jeg skal nok komme nærmere ind på det i min ordførertale, men er hr. Helge Adam Møller ikke enig med mig i, at vi ikke kan skelne så skarpt mellem de sigtede og vidnerne?

Med hensyn til det med, at vi skal gå ud og snakke med folk, vil jeg sige, at jeg godt kender politiets og anklagemyndighedens synspunkt på dette. Jeg kender også forsvarsadvokaternes synspunkter på det. De har faktisk beskæftiget sig en hel del med det i pressen på det seneste, og det synes jeg er udmærket og godt, for hvis nogen skal tale de sigtedes sag, er det vel netop dem.

Når vi har at gøre med angst hos folk, så har vi alle sammen – og ikke mindst regeringen – en forpligtelse til at oplyse mennesker om, hvor få tilfælde der er. Det havde vi faktisk succes med for år tilbage, hvor der var en generel angst for kriminalitet, og hvor bl.a. ældre mennesker dårligt turde gå ud om aftenen. Da lavede en kriminolog, der hedder Flemming Balvig, en udmærket undersøgelse, som viste, at det invaliderende i højere grad var angsten for volden, end det var den faktiske vold, som folk blev ramt af. Det kunne være en udmærket oplysningsopgave at gå i gang med for en justitsminister, også i forbindelse med denne sag.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er jo ganske rigtigt, at en del af de vidner, der optræder bl.a. i sager om rockerkriminalitet, er vidner, som selv har noget i klemme – for nu at bruge fru Ebba Stranges udtryk – men det er jo altså ikke alle.

Jeg skal da heller ikke lægge skjul på, at hvis dette lovforslag vedtages og det viser sig i løbet af 3, 4 eller 5 år, at det stadig væk ikke er nok, så er vi villige til – ligesom fru Dorte Bennedsen, bare på andre områder, forstod jeg – at se på, hvordan man yderligere kan sikre vidner, men vi mener altså, det er afgørende for at komme til bunds i den slags sager, at vi tager hul på det med den bestemmelse, vi indfører her.

Jeg synes nok, det er vigtigt at huske, at vel var der et flertal og et mindretal i Retsplejerådet for 6 år siden, men både flertallet, hvis model er bygget op ligesom lovforslaget på dette

område, og mindretallet gik ind for, at i ganske særlige tilfælde kunne anonyme vidner optræde. Der var faktisk ikke én eneste i Retsplejerådet, som gik imod ideen. Og dermed har jeg i første omgang besvaret det, der blev spurgt om.

Svend Aage Jensby (V):

Der er vel næppe nogen i Folketinget, der er uenig i, at vidners villighed til at stå frem og afgive forklaring både over for politiet og over for domstolene er helt central i vores retspleje. Uden vidner ville talrige drab, alvorlige narko-forbrydelser, terrorvirksomhed og vold mod sagsløse mennesker umuligt kunne opklares. Det er kun ganske, ganske få straffesager, der kan opklares ved hjælp af tekniske fund. Vidner spiller en helt central rolle. Det er også derfor, at vores retsplejelov indeholder en lang række regler om vidner og deres brug. Der er vel heller ikke ret mange, heller ikke i Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre eller SF, som ikke ønsker, at grove narko-forbrydere og grove voldsmænd skal retsforfølges. Det kan jeg ikke tro.

Men hvis man har den holdning, at man er enig med Venstre i det, så må man også være rede til at gennemføre nogle regler, som beskytter det afgørende instrument for hele vores retspleje, nemlig vidnerne. Hvis man ikke vil give regler, der kan være med til at hindre, at vidner selv eller deres familie bliver udsat for fysisk overlast eller trussel herom, er man altså ikke villig til at tage et medansvar for den udvikling i kriminalitetsmønsteret, som man har været vidne til.

Der er et udtalt behov for det. Det er vel tænkeligt, at fru Dorte Bennedsen kan efterlyse høringssvar, men det er ikke første gang, denne problematik har været rejst i Folketinget, og ved hver eneste lejlighed, senest i september 1988, udtrykte Politimesterforeningen efter en høring af samtlige politimestre, at en lang række af disse havde givet udtryk for, at en lang række straffesager ikke kunne gennemføres på grund af vores regler om vidner.

Jeg tror, man skal passe på at holde sig for øje, hvad meningen med dette lovforslag er. Den er jo ikke, som jeg kunne forstå, at nogle af de tidligere ordførere opfattede det således, at vi vil foretage anonymisering af vidner inden for de kendte kriminalitetsmiljøer. Det er

[Svend Aage Jensby]

der ikke tale om. Der er tale om en afbalance- ring mellem på den ene side at skabe lovhjem- mel for at beskytte helt tilfældige vidner – for ellers kommer det nemlig slet ikke på tale at føre vidnerne, hvis vi ikke kan yde den fornød- ne anonymisering og beskyttelse – og på den anden side at give sådanne tilfældige vidner den retsbeskyttelse, vi fra Venstre ønsker. Det vil være med til – være med til, siger jeg, det er ikke det eneste saliggørende instrument, men det vil være med til det – at gøre det muligt at afsløre nogle af de grove kriminalitetsformer, som jeg har nævnt tidligere.

Der er ingen, der behøver at efterlyse eks- empler fra praksis, man kan bare læse aviser- ne. Jeg vil godt spørge fru Dorte Bennedsen, fru Ebba Strange og hr. Niels Helveg Petersen: Hvis en ældre dame på 75 år står ved sit vin- due og ser, at en med partisanørklæde klædt rocker skyder en ukendt person, hvad er der så til hinder for at give denne gamle dame anony- mitetsbeskyttelse? Hvor er retssikkerhedspro- blematikken henne? Hvis man mener, at der i sådan en situation er problemer med anonymi- seringen, forstår jeg det ganske enkelt ikke, for så prisgiver vi kriminalitetsbekæmpelsen.

Det kan heller ikke hjælpe, at nogle af ord- førerne efterlyser eksempler på, at tilfældige vidner er blevet truet; det er da klart, for de kommer aldrig frem. De tør netop ikke møde op hos politiet eller domstolene og afgive for- klaring, for de ved, at vi har den håbløse lov- givning, som vi har.

Alle Retsplejerådets medlemmer har, som hr. Helge Adam Møller har sagt, anbefalet det- te forslag, og et mindretal ville gå endnu vide- re. Advokat Arnold Rothenborg, som dog er en velrenommeret, respekteret forsvarsadvokat her i København, har i Politiken den 26. okto- ber 1991 givet udtryk for følgende:

»Hvad angår selve vidnets identitet, vil det oftest være uden betydning for den reelle be- visførelse, det vil sige de udsagn, oplysninger og tilkendegivelser, dommerne skal tage stil- ling til i bevisførelsen under voteringen.«

Denne mand kan altså godt acceptere, at man i disse specielle situationer foretager ano- nymisering.

Vi i Venstre ønsker, at dette lovforslag skal komme til afstemning i Folketinget, således at befolkningen klart kan få at vide, hvilken hold- ning man har i de enkelte partier til at dæmme

op for den kriminalitet, vi er vidner til. Det skal være sagt klart og tydeligt.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Svend Aage Jensby talte om, at der var en udvikling i kriminalitetsmønstret. Det er der givet på en række områder, men jeg vil godt have at vide, hvor den udvikling ligger, når vi specielt taler om tilfældige vidner. De oplysninger, vi har fået i rockerredøgørelsen og på anden vis fra ministeren, viser, at det til- fældige vidne ikke risikerer at blive udsat for vold eller trusler.

Hr. Svend Aage Jensby spørger om den gamle dame, der står ved vinduet. Ja, så vil jeg spørge: Hvad med manden, der sidder på et værtshus, hvor der opstår vold af den ene eller den anden art? Hvordan vil politiet og dom- stolene sikre sig, at han virkelig er et tilfældigt vidne, at hans identitet virkelig er uden betyd- ning for tiltalte, at han ikke tidligere er blevet snydt i en narkosag af tiltalte og nu vil hævne sig? Dér ligger et retssikkerhedsproblem, jeg endnu ikke har fået et svar på.

Jeg vil godt om citatet af Arnold Rothen- borg, som jeg ikke bestrider rigtigheden af, si- ge, at jeg synes nok, at det var en god idé, hvis ordføreren også havde sagt, at Rothenborgs ærinde i den pågældende artikel netop var, at han frygtede, at man ville tilbageholde vid- neudsagnet og kun give det delvis videre til til- talte. Det var hans udgangspunkt, det var hans hovedærinde, og det bør dog med.

Jeg vil endnu en gang henvise til Rigsadvo- katens bemærkninger, som siger, at det vil væ- re betænkeligt at gennemføre mere væsentlige ændringer af disse regler. Det synes jeg dog også er værd at lytte til. Han er dog ikke sådan en person, der normalt flyver for en hvilken som helst tilfældig vind.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg vil gerne sige til fru Dorte Bennedsen, at noget af det sidste nye, jeg har, er rigspoliti- chefens statistik for det første halvår af 1991, og dér kan man se, hvorledes narkokriminali- teten og voldskriminaliteten har foretaget en himmelflugt. Man oplever, hvorledes volden bliver grovere og grovere, og at rent tilfældige

[Svend Aage Jensby]

mennesker, der går i deres lovlige ærinde på gader og stræder, bliver slået ned. Der kan fru Dorte Bennedsen finde fuldstændig sikkert statistisk belæg for, at kriminaliteten stiger, og at den bliver grovere.

Samtidig er det ingen hemmelighed, men ganske åbenbart, at politiets opklaringsprocent i disse sager er tilsvarende faldende, fordi man ikke kan få vidnerne frem, og dette lovforslag vil hjælpe til med, at det ændres.

Derefter fik jeg et spørgsmål fra fru Dorte Bennedsen om, hvorledes politiet og retten vil sikre sig, at det er tilfældige vidner. Det vil foregå på den måde, at politiet selvfølgelig sikrer sig den pågældendes identitet, hører, om den pågældende kender noget til det miljø eller rent tilfældigt har indfundet sig på det værts- hus eller set hændelsen fra sit vindue, og på den måde vil politiet under sin forberedelse af sagen kunne nå meget langt og meget sikkert afdække, om der kan være nogle usaglige møt- tere til, at dette tilfældige vidne skal afgive en belastende forklaring mod den tiltalte. Det kan sagtens lade sig gøre. Herefter kommer sagen for retten, og det pågældende vidne vil blive spurgt af retsformanden, om vidnet på nogen måde kender den pågældende person, inden der træffes afgørelse i sagen, og det er en for- klaring, der afgives under strafansvar. Det kan man sagtens finde ud af. Man kan også finde ud af, om den pågældende er straffet tidligere.

Til slut vil jeg sige til fru Dorte Bennedsen, at advokat Rothenborg omtaler anonymisering af navn, stilling og bopæl, men han gik i bre- chen for, at det ikke skulle gælde hele forklar- ingen eller dele af den. Venstre går heller ikke ind for, at dele af forklaringen skal anonymise- res.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg må sige, at jeg er noget overrasket over den tryghed, Venstres ordfører har ved, at man kan finde frem til, om der er en sammenhæng mellem vidnet og tiltalte. Vi ved alle, at nar- komiljøet er et dunkelt område, og bestemt ike alt kommer op i dagens lys. Det kan være svært i disse miljøer at få vidner for ikke at tale om medtiltalte til at sige noget som helst, for de er involverede i miljøet. Hvis politiet får et vidne ind og spørger: »Jamen kender du noget til nogen i miljøet?«, så vil manden selvfølgelig

sige: »Nej, vel gør jeg da ej. Jeg er et helt til- fældigt vidne. Jeg sad i baggrunden af det værtshus og drak en bajer« – eller kørte forbi i bussen, eller hvad han nu kan finde på at sige.

Problemet er, at just i de miljøer er en falsk vidneforklaring vel ikke nogen mærkværdig ting. At de skal tale under vidneansvar, tror jeg stort set ikke vil påvirke dem, og det er dér, risikoen ligger. Det er i virkeligheden i sidste ende kun tiltalte, som har en mulighed for at vurdere, om han har haft et udestående med dette vidne, og det kan tiltalte altså ikke få lov til at tage stilling til, for vidnet skal være ano- nymt. Der ligger en voldsom risiko her, og den skal sammenholdes med, at vi ikke har fået be- læg for, at de såkaldte tilfældige vidner er i en særlig risikogruppe.

Men jeg vil gerne slutte med at sige, at det ikke forhindrer, at vi skal gøre en lang række ting for at styrke trygheden hos vidnerne og give dem en følelse af, at de ikke behøver at være bange. Rigsadvokaten har også i redegø- relsen til ministeren peget på en række ting, vi kan gøre i denne forbindelse, og der er for- modentlig andre. Jeg pegede også på nogle ting i mit indlæg.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg forstår ikke helt fru Dorte Bennedsens måde at køre denne sag på. Fru Dorte Benned- sen har flere gange været på talerstolen, og hver gang er der nogle småbidder af forslaget, som hun piller ud, og så siger hun, at lige nøj- agtig den del ikke kan lade sig gøre i forhold til alt, hvad den forrige ordfører i øvrigt har sagt. Sådan at splitte forslaget op er jo ikke en måde at argumentere på. Det er klart, at forslaget skal ses som et samlet hele.

Det, at der gives en strengere straf, hvis man øver vold mod et vidne, er jo møntet på den brede skare af vidner. Og det, at der kan føres anonyme vidner, er baseret på nogle helt speci- elle vidner, der i meget grelle sager kan få lov til at være anonyme. Alle vidner er omfattet, og det gælder også de medtiltalte, som fru Dorte Bennedsen også tidligere var inde på. De er jo ikke vidner som sådanne, men de er også om- fattet, det fremgår tydeligt af lovforslaget. Hvis man læser hele lovforslaget samlet uden at holde middagspause halvvejs, vil man altså opda- ge, at der er en sammenhæng i det, og hvis vi

[Tom Behnke]

vedtager hele lovforslaget, hænger det sammen.

Jeg kunne godt tænke mig at foreslå, at den næste ekskursion, som Retsudvalget skulle på, skulle gå til et ganske almindeligt retslokale, hvor vi kan få lov til at se, hvordan en retssag kører. Fru Dorte Bennedsen fremstiller det nærmest sådan, at bare en eller anden tilfældig gæst på et værtshus har noget i klemme hos den tiltalte, kan han lige gå op i retten og fyre et eller andet af, og så bliver den tiltalte dømt på det grundlag. Jeg synes, det er en hån imod vore domstole, at man tror, at dommerne sidder halvslumrende, indtil de skal have fat i hammeren og slå i bordet. Der er jo flere vidner til stede, og det vil være således, at de spor, der er fundet på gerningsstedet, og de skader, der eventuelt er på de implicerede, skal sammenholdes med de forklaringer, der fremkommer. Det vil sige, at hvis man har noget i klemme og ønsker at få nogen ned med nakken for det, skal man have en meget, meget god løgnagtig forklaring. Jeg tror ikke, det kan lade sig gøre på den måde.

Formanden:

Hr. Svend Aage Jensby har ordet for en kort bemærkning, og derefter regner jeg med at vi kan gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Jeg vil gerne sige til fru Dorte Bennedsen, at jeg synes, vi skal prøve at glemme narkomiljøet og tage et ganske livsnært eksempel, som jeg tror vi alle husker ganske godt. For ikke mange år siden blev en ung politibetjent skudt i Købmagergade i København. Der var ingen tvivl om, hvem af de pågældende gerningsmænd, som senere blev dømt for andre forbrydelser, der havde været på stedet, men man kunne ikke finde ud af, hvem der havde skudt den pågældende politimand. Et tilfældighedsvidne vil være den gamle dame, som jeg har nævnt tidligere, der sidder i sit vindue. Der er vel ingen umiddelbar grund til at tro, at hun skulle have et horn i siden på den mand, hun udpeger som ham, der affyrede det dræbende skud mod politimanden.

Det er et eksempel på et tilfældigt vidne, og det er i sådanne situationer, at vi i Venstre gerne vil give folk, der vil stå frem og vidne, så

sådan en alvorlig sag kan blive opklaret, en rimelig retsbeskyttelse. Det har ikke noget at gøre med, at man er involveret i det kriminelle miljø.

Jeg vil godt sige til fru Dorte Bennedsen, at reglerne om anticiperet bevisførelse overhovedet ikke kan finde anvendelse her, de kan kun finde anvendelse, når vidnerne skal rejse ud af landet og lign. Og selv om man brugte en anticiperet bevisførelse, ændrer det jo ikke ved, at den tiltalte efterfølgende – sådan som reglerne er nu i hvert fald – skal have at vide, hvem der har afgivet forklaringen, og så står vi nøjagtigt, hvor vi står i dag.

Formanden:

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Ebba Strange (SF):

Først vil jeg kort sige, at jeg da er glad for, at vi ikke havde anonyme vidner, da Blekingegadebanden var i retten. Tænk, hvis der skulle have siddet en dame i Købmagergade og set, at der rendte – hvor mange var de? – 5-6 mennesker rundt nede i Købmagergade og skyndte sig lidt at komme væk fra den bil, og hvis hendes vidneudsagn skulle have fældet en morddom! Det synes jeg godt nok ville have været meget ubehageligt. Nå, men tilbage til lovforslaget.

Som det er kendt i Folketinget og også fra mine korte bemærkninger, går SF ikke ind for en anonymisering af vidner. Der er ikke noget i justitsministerens rockerredegørelse, som overbeviser os om, at det skulle være nødvendigt at indføre anonyme vidner for at komme rockerkriminaliteten til livs. Tværtimod synes jeg, at både rigsadvokaten og politimestrene giver udtryk for, at den bestående retsplejelovgivning er udtryk for en velovervejet afbalancering af samfundets ønsker om, at personer, der har begået kriminalitet, straffes, over for ønsker om at sikre personer, der sigtes og siden tiltales for strafbare forhold, en rimelig grad af retssikkerhed. Dette siger rigsadvokaten på side 10 i justitsministerens redegørelse.

Jeg er også bange for noget andet – og det er jeg især, når jeg hører hr. Helge Adam Møller og hr. Svend Aage Jensby – og det er, at man giver folk en falsk tryghedsfølelse og siger: Nu skal I bare se, hvad en stærk justitsminister har fået igennem i Folketinget, nu sker der noget

[Ebba Strange]

med rockerkriminaliteten, nu kan I føle jer trygge! Rockerkriminaliteten er speciel, den er internationalt forgrenet, og den bygger på nogle adfærdsnormer, som vi ikke er vant til at acceptere i dette samfund, og derfor er det vigtigt, at vi er opmærksomme på, hvordan man kommer den til livs, men jeg vil advare imod, at man gør det ved at slække på et af de mest grundlæggende retsprincipper, vi har, nemlig at en sigtet har krav på en fair trial. Han har krav på at vide, hvem det er, der rejser sigtelser imod ham, hvorfra de kommer, sådan at han kan tilrettelægge sit forsvar.

Endvidere synes jeg, som jeg allerede har sagt under de korte bemærkninger, at netop når vi har at gøre med bandekriminalitet, er bestemmelsen særlig risikabel.

Det er selvfølgelig beklageligt, hvis der er en stor angst i befolkningen for at vidne. Generelt er det ubehageligt at være vidne, det vil jeg godt bekræfte, så jeg kan godt forstå ubehaget. Jeg synes også, det er vigtigt at holde fast ved, at politimestrene – jeg henviser igen til side 10 i justitsministerens egen redegørelse – har givet udtryk for, at man ikke havde eksempler på, at rockergruppernes trusler og generelle intimidering af vidner havde givet sig udslag i egentlige voldshandlinger. Jeg synes, at det var vigtigt for en regering og en justitsminister at gå ud med de meldinger og prøve at berolige folk i deres angst for at vidne.

Retsplejeloven indeholder jo i forvejen en lang række bestemmelser om, at vidner kan slippe for at afgive vidneforklaring, og retten har mulighed for at afhøre et vidne for lukkede døre. I øvrigt skylder jeg at sige, at justitsministeren jo oven i købet foreslår, at man, samtidig med at vidnet kan være anonymt, kan lade afhøringen af vidnet foregå, mens den tiltale er uden for døren. Det vil sige, at han hverken ser vidnet eller får at vide, hvem vidnet er. Det er vi meget stærkt imod.

Endvidere foreslås det at forhøje strafferammerne for vold og trusler om vold mod vidner. Her synes jeg godt nok justitsministeren har handlet hurtigt. Det er ikke ret længe siden, jeg fik foranlediget, at et spørgsmål blev sendt over til justitsministeren efter en henvendelse fra Krim, der foreslog, at man skulle lade de samme regler gælde for vidner, som gælder for tjenestemænd i funktion. Der kom det svar fra justitsministeren, at han ikke havde lagt sig

fast på noget, og nu har vi altså allerede fået et lovforslag, der stort set svarer til det forslag, som Krim fremsatte. Jeg tror, at Krim har det helt ejendommeligt i dag, når en konservativ justitsminister så hurtigt tager et godt forslag fra Krims side op og gør det til et lovforslag.

Jeg synes, det er gået for hurtigt. Jeg synes, vi ved alt for lidt om det her. I bemærkningerne på side 7, første spalte, siger ministeren, at han tager udgangspunkt i en række omtalte sager, der tyder på, at der i de senere år har været en stigende tendens til, at vidner i straffesager udtrykker alvorlig frygt for at afgive forklaring. Vi ved ikke noget om, hvilke straffe der i dag gives for trusler og vold mod vidner. Ministeren har to eksempler fra Vestre Landsret at henvise til, hvor tiltalte er blevet idømt en forlænget straf, fordi de har truet vidner. Jeg synes ikke, forslaget er særlig farligt, men jeg vil ikke støtte det, før jeg har hørt høringssvarene, og før vi har fået boret i, hvad baggrunden for det er, og hvad man vil opnå med det.

Tom Behnke (FP):

Jeg vil som indledning takke ministeren for dette lovforslag. Fremskridtspartiet har stillet nogle spørgsmål om problematikken gennem det sidste års tid, og ministeren har svaret på dem og herunder bebudet, at han vil komme med et lovforslag, og det er så det, vi har til behandling her i dag.

Problemet med anonyme vidner er som nævnt af flere andre naturligvis, at tiltalte også skal have en vis form for retssikkerhed, og den skal vi som Folketing naturligvis også være med til at sikre. Som lovforslaget er udformet, er det imidlertid kun i enkelte sager, at det vil være nødvendigt, og der er hele tiden den sikkerhed for tiltalte, at denne får gengivet vidnets forklaring, hvilket absolut i langt de fleste tilfælde må være nok. Det er jo ikke et spørgsmål om, *hvem* tiltalte skal forsvare sig imod, men derimod om, *hvad* tiltalte skal forsvare sig imod.

Samtidig med det lovforslag, der nu er fremsat, kunne Fremskridtspartiet godt ønske, at ministeren var kommet med udspil om, at vidner og tilhørere ikke skal sidde sammen i retsalen, da det i sig selv kan være en trussel for vidnerne, hvis tiltalte har sådan en hel hær af svinehudsbeklædte og rygmærkebærende drenge siddende i tilhørerlogen. I den sam-

[Tom Behnke]

menhæng kunne vi ligeledes ønske os, at vidner og tilhørere enten havde hver deres indgang til retslokalet eller i det mindste blev ført ind hver for sig. Det kan være, at ministeren vil svare på det allerede i dag og eventuelt fortælle Folketinget, om det er noget, ministeren selv kan ordne, eller om det er noget, Folketinget skal involveres i.

Samtidig vil jeg godt spørge ministeren, om der i lovgivningen er nogen muligheder for at sikre vidner og andre mod passive trusler. Jeg tænker her på, at der har været flere sager, hvor rockere har holdt på deres motorcykler i politifolks indkørsel uden i øvrigt at gøre noget andet, end at de holder og kigger. En anden situation er f.eks., at en politimands kone er inde at handle, og da konen kommer ud igen, står 3-4 rockere ved bilen. De gør ikke noget, de flytter sig også, men det er en ubehagelighed, og man føler sig naturligvis ganske utryk ved situationen. Lignende situationer kan tænkes at opstå med hensyn til vidner eller i forbindelse med, at de står uden for retsbygninger. De foretager sig ikke noget, men de står og er en passiv trussel over for folk. Hvad kan man gøre i den slags sager? Er det strafbart at gøre det? Hvad vil ministeren gøre for at forhindre, at den slags trusler opstår?

Med hensyn til selve lovforslaget er der jo ikke den store grund til debat om indholdet og principperne om mulighed for anonyme vidner i disse sager. I Morgenavisen Jyllands-Posten og flere andre dagblade kunne man den 26. september 1991 læse, at hele 81 pct. af befolkningen går ind for, at loven ændres, så det bliver muligt at indkalde anonyme vidner i retssager. I samme avis den 28. november 1991 kan man læse, at Socialdemokratiet vil overveje at sige ja til begrænset brug af anonyme vidner i bl.a. rockersager, og videre står der, at der er flertal for forslaget, og at flertallet foruden regeringspartierne består af Socialdemokratiet, CD, Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet.

I Jyllands-Posten den 14. november 1991 kan man læse, at Rigsadvokaten ønsker bedre muligheder for at bekæmpe bandekriminaliteten og herunder mulighed for, at vidner i særlige situationer kan afhøres anonymt.

Samme dag kan man i samme avis læse, at rockerbanderne med brutal vold sikrer sig imod, at deres egne medlemmer eller håndlan-

gere, der deltager i deres handel med amfetamin og hash, sladrer til politiet.

Der er altså stor opbakning bag forslaget såvel i befolkningen som i Folketinget, hvis man da skal tro på de udtalelser, der er kommet til aviserne, og det ikke blot er en avisand, hvor man lige skal ud til befolkningen og vise, hvor god man er, og når så der skal stemmes på knapperne herinde, gør man noget helt andet. Vi kan også se avisernes næsten daglige billeder af folk med knuste ansigter og skamferede kroppe. Der er et stærkt behov for, at vidner tør stille sig til rådighed, så vi kan få stoppet den meningsløse vold bl.a. ad den vej.

Men det er ikke nok med dette lovforslag, som flere andre har været inde på. Det er ikke nok til at dæmme op for den alvorlige udvikling, der er inden for den brutale og meningsløse vold. Det er derfor Fremskridtspartiets håb, og det skal være mit afsluttende ord indtil videre, at ministeren vil arbejde seriøst videre med at udvikle lovgivningen på dette område, så vi helt til bunds kan få gjort noget ved problemerne.

Sonja Albrink (CD):

Allerførst skal justitsministeren have tak for det lovforslag, som vi i dag behandler; det er i CD's ånd, og vi støtter det fuldt ud. Vidner har efter vores opfattelse krav på beskyttelse, og i CD har vi længe følt, at det var stødende for retsbevidstheden, når man gang på gang i den offentlige debat er stødt på oplysninger om, hvordan kriminelle har kunnet te sig over for vidner.

Siden et flertal herinde i Folketinget vedtog forbudet mod anonyme vidner i 1986, har man kunnet konstatere, at flere og flere vidner har bedt sig fritaget for vidnepligten, og begrundelsen har næsten altid haft fællesnævneren: frygt for repræsalier. Den tilstand finder vi i CD er uholdbar og nedbrydende for tilliden til vort retssystem.

I CD var vi modstandere af forbudet mod anonyme vidner og beklagede det både i 1986 og sidenhen. Vi kunne forudse, hvor det ville føre os hen, og vi er godt på vej i dag. Jeg ved godt, at tilhængerne af forbudet er meget bekymrede og fremhæver tiltaltes retssikkerhed. I CD mener vi sandelig også, at det er retsplejens fornemste mål at undgå justitsmord og fejl af enhver art, men vi har stor tiltro til det danske retsplejesystem.

[Sonja Albrink]

Det er ifølge forslaget ikke anklageren, som skal afgøre, om der kan føres et anonymt vidne i en sag, men derimod retsformanden. Det er betryggende, og det er så op til retten at afgøre, om vidnet skønnes troværdigt, ligesom det er tilfældet, når vidnet ikke er anonymt. I CD synes vi, at ligesom tiltalte har krav på fair play, har vidnet det sandelig også. Trods alt må man stille spørgsmålet: Hvordan beskytter man vidner, så de uden frygt eller risiko kan afgive deres forklaring i retten, sådan som det forudsættes, for at retssamfundet kan fungere? Det er stødende, at kriminelle kan forfølge vidner, uden at der sker noget. Ansvar er vores, og vi svigter, hvis der ikke kan reageres fra samfundets side, så vi får ændret tingenes tilstand.

Vi ved erfaringsmæssigt, at anonyme vidner ikke er hverdagskost i de danske retssale. Gennem dagspressen har vi dog længe kunnet læse om bl.a. rockerkriminaliteten og om, hvilke metoder der bruges for at skræmme vidner, f.eks. trusler af særdeles grov karakter over for vidner og deres familier. Der er ikke tale om skånekost, og som sikkerheden for vidner er i dag, forstår jeg egentlig godt, hvorfor et vidne undertiden foretrækker at gå under jorden. Det er forståeligt, når man kender voldsmetoderne og ved, at vidnet i retssalen bliver kendt både af tiltalte og vennerne på tilhørrækkerne. I CD er vi meget tilfreds med, at straffesammen i forslaget er hævet fra 2 til 6 år. Det giver et godt indtryk af, hvor alvorligt der skal ses på den slags trusler.

Hvad angår selve anonymiseringen af vidner, ville CD gerne have styrket vidnets sikkerhed yderligere, men det ser der desværre ikke ud til at være flertal for. Når man har en forpligtelse til at vidne, må samfundet også have en skærpet forpligtelse til at garantere mod repressalier, men vi kan støtte justitsministerens forslag, fordi det er et fremskridt, at retten får mulighed for i særlige tilfælde at beskytte vidner, således at det ikke kun er adressen, der er anonym, men også navn og stilling, og der sker vel at mærke ingen ændringer i tiltaltes adgang til at gøre sig bekendt med indholdet af vidnets forklaring.

Noget andet er, at mange af de sager, hvor anonyme vidner oftest skønnes at ville blive anvendt, foregår i et begrænset miljø, hvor alle parter kender hinanden, og i de situationer støtter CD muligheden for at anonymisere vid-

nets forklaring, således at dele af eller måske hele forklaringen kan hemmeligholdes for tiltalte. Der foreligger ingen reel beskyttelse af vidnet, hvis tiltalte så let som ingenting kan spore det ved hjælp af vidneforklaringen. Selvfølgelig skal tiltaltes forsvarer være til stede, når der afgives anonyme vidneforklaringer, men de må ikke viderebringes til tiltalte.

CD støtter også forslaget om forskudt adgang til at blive gjort bekendt med et vidnes eller en medtiltaltes forklaring. Det vil gøre det vanskeligere for flere tiltalte i samme sag at samstemme deres forklaring.

I CD håber vi meget, at dette lovforslag vil være med til at dæmme op for angsten for at vidne i en retssag af frygt for repressalier. Den er undergravende for vores retsbevidsthed, og det er i det hele taget meget destruktivt, at nogle tror, at de ved sådanne trusler kan indtage en særstilling.

Samtidig skal der også fra CD lyde en opfordring til fremover at trodse enhver form for vold, og vi ser derfor forslaget som et skridt i den rigtige retning.

Jeg skal på CD's vegne anbefale forslaget til videre behandling i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg synes, det var en interessant oplysning, fru Sonja Albrink kom med, at stadig flere vidner beder sig fritaget for at vidne.

Jeg er meget interesseret i at høre, hvor fru Sonja Albrink har den oplysning fra, for jeg har faktisk i efterårets løb stillet en række spørgsmål til justitsministeren om, hvor mange der har bedt sig fritaget, og har fået at vide, at det kunne man ikke sige noget om, for man havde ikke nogen oplysninger om det. Derfor synes jeg, det ville være interessant at få at vide, hvor fru Sonja Albrink havde oplysningen fra.

Det eneste, vi har kunnet få oplyst af ministeren, er, at politiet har oplyst – og jeg tror, det er nogenlunde ordret citeret – »... at det ikke kan afvises, at forbudet har vanskeliggjort politiets arbejde.« Det kan ikke afvises, men der er heller ikke noget bevis for, at det har forholdt sig sådan.

Fru Sonja Albrink sagde, at en række vidner har måttet gå under jorden. Dertil må jeg sige, at jeg også kender eksempler på, at de er gået

[Dorte Bennedsen]

under jorden, men det har netop været folk, der kom fra miljøet, og de er ikke omfattet af dette lovforslag.

Fru Sonja Albrink lagde heller ikke skjul på, at hun mente, man skulle gå videre ved ikke at give den fulde vidneforklaring videre til tiltalte. Hr. Helge Adam Møller var også inde på, at udviklingen muligvis blev sådan, at man måtte gå videre med en yderligere anvendelse af anonyme vidner. Begge disse to udsagn understreger for mig og mit parti vigtigheden af, at vi ikke tager det første skridt, for så skrider tingene for os.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg ved ikke, om fru Sonja Albrink er i stand til at fremtrylle en statistik, men jeg ved, at der i hvert fald ikke inden for politiet er lavet nogen statistik over vidner, der beder sig fritaget for at stå frem med navns nævnelse. Det er ikke således, at man sidder på politistationen og slår streger, hver gang der kommer et vidne, der gerne vil vidne, men ikke have sit navn anført, men den erfaring, jeg personlig har draget gennem de sidste 4 år i politiet, er, at der har været en stigende tendens til, at folk specielt i de grove voldssager vil fritages for at stå frem med navns nævnelse. De vil gerne hjælpe politiet så meget, det i øvrigt kan lade sig gøre, men politiet kan på ingen måde love disse vidner anonymitet.

Endelig er der hele den store gruppe af personer, som slet ikke tør give fremmøde og bede om at være anonyme, men som simpelt hen holder sig hjemme bag lukkede døre og med gardinerne rullet ned, og dem er der naturligvis ikke nogen statistik over.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Jeg kan i tilknytning til det, som hr. Tom Behnke nævnte, sige, at jeg også godt er klar over, at der ingen statistik er, men jeg har fulgt, hvad der har stået om det i dagspressen. Jeg er sikker på, som også hr. Tom Behnke sagde, at flere tør vidne, når dette lovforslag bliver vedtaget. Det er klart, at der ikke foreligger nogen statistik over det, men problemerne har ofte været berørt i den sidste del af året 1991.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til den del af justitsministerens forslag, som går ud på at øge strafferammen for trusler mod vidner. Jeg mener, det forslag, som ministeren har fremsat, fortjener en hurtig behandling af Folketinget, så det kan blive gennemført. Det markerer en skarp reaktion fra samfundsmagtens side over for trusler mod vidner, for som flere har fremhævet, er det noget fundamentalt for vort retssystem, at vidner skal kunne udtale sig i retten.

Nu er det selvfølgelig ikke gjort med at øge strafferammen over for trusler mod vidner. Den væsentligste indsats for at beskytte vidner er selvfølgelig af politimæssig art, og det er politiets opgave og pligt at sikre, at vidner rent faktisk kan beskyttes imod trusler og virkeliggørelsen af dem. Jeg vil godt sige til justitsministeren, at det skal politiet også have ressourcer til, og har det ikke det, må justitsministeren komme til Folketinget, som jeg tror justitsministeren vil finde lydhørt.

Helt anderledes forholder det sig med justitsministerens forslag om adgang til i begrænsede tilfælde at føre anonyme vidner. På en måde kunne man måske være fristet til at gennemføre en sådan ordning, for det ville hurtigt vise sig, at den næsten ingen som helst betydning ville få for bekæmpelse af den kriminalitet, som ministeren påstår forslaget skal bekæmpe. Få måneder senere ville man være i den samme situation som nu, nemlig at man måtte søge andre veje.

Når jeg alligevel ikke kan anbefale det, skyldes det, at den anden side af sagen er, at førelse af anonyme vidner indebærer en øget risiko for forkert domfældelse eller, som det også hedder på almindeligt dansk, for justitsmord. I nogle af de miljøer, vi her taler om, anses det måske ikke for at være den største forbrydelse at aflægge falsk vidnesbyrd, og derfor vil risikoen for domfældelser på et forkert grundlag øges, og at forhindre det anser jeg for at være fundamentalt. Det er selvfølgelig et retssystemets vigtigste funktion at straffe, når en forbrydelse er begået, men det er også helt centralt for et retssystem ikke at straffe, hvis der ikke er begået en forbrydelse. Risikoen for, at det kan ske, vil øges, hvis man vedtager dette forslag, og det kan mit parti ikke tilslutte sig. Det er heller ikke tilfældigt, at f.eks. andre nor-

[Niels Helveg Petersen]

diske lande ikke har adgang til at bruge anonyme vidner, fordi man også i de lande lægger vægten på retssikkerhedssynspunktet i disse sager.

Jeg forstår slet ikke hr. Svend Aage Jensbys omtale af advokat Rothenborgs synspunkter i denne sag. Forsvarsadvokaterne har i almindelighed været imod anvendelse af anonyme vidner. Jeg står her med et udklip fra Politiken fra 9. november 1990, hvor hr. Arnold Rothenborg giver fuld tilslutning til hr. Bernhard Baunsgaards modstand imod førelse af anonyme vidner og netop anfører, at retssikkerhedssynspunktet, nemlig at undgå forkerte domfældelser, må have højeste prioritet i afvejningen. Hr. Svend Aage Jensby kan se udklippet siden hen, men vi skal under sagens videre forløb have opklaret, hvorledes det forholder sig med sikkerheden. Jeg synes i hvert fald ikke, advokat Rothenborg skal tages til indtægt for synspunkter, som jeg ikke tror han har.

Jeg må altså afvise denne del af justitsministerens forslag, og jeg oplever det sådan, at der er flertal for en skærpelse af strafferammerne for trusler mod vidner, men ikke for førelse af anonyme vidner, og derefter vil vi så, håber jeg, hurtigt kunne komme til, at dette forslag må deles, så det, der er et stort flertal for, kan gennemføres og diskussionen om det andet kan fortsætte.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg tror, det er meget vigtigt, at samfundet gør en overordentlig målrettet indsats imod grov vold og rockerkriminalitet, og jeg vil sige til justitsministeren, at hvis justitsministeren mener, der er behov for øgede politimæssige ressourcer til denne opgave, skal justitsministeren komme til Folketinget, hvor han også vil finde lydhørhed.

(Kort bemærkning).

Svend Aage Jensby (V):

Hr. Niels Helveg Petersen sagde, at justitsministeren kunne hente yderligere ressourcer, det vil altså sige skatte kroner, fordi der skulle bruges flere politifolk til at beskytte vidner. Da jeg ikke kan nægte at have en lille smule forstand på ressourceanvendelserne inden for politiet, kan jeg oplyse hr. Niels Helveg Petersen om, at en total beskyttelse af blot ét vidne kræver 10 politifolk i døgtjeneste. Hvorfor skal skatteborgerne betale mange penge for det, når vi med retssikkerheden i behold kan vedtage et

lovforslag, der kan give vidnerne den fornødne tryghed? Det er vejen!

Jeg citerede ikke advokat Rothenborg forkert. Jeg sagde, det var et synspunkt, han fremsatte i en kronik den 26. oktober 1991, hvor han ud over det, jeg citerede, sagde:

»Som nævnt er det ikke vidneanonymiteten i sig selv, der bringer fair trial-princippet i fare, men derimod hemmeligholdelsen af vidneudsagnet.«

Jeg husker godt fra tidligere debatter, at advokat Rothenborg var imod anonymisering af vidner, men det var på et tidspunkt, hvor man også drøftede at anonymisere dele af vidnernes forklaring for den tiltalte. Det er vi i Venstre, som jeg har sagt, på nuværende tidspunkt betænkelige ved, men vi synes, det ville være utrolig godt, hvis vi bare kunne gå det lille skridt, at vi kan holde identiteten hemmelig. Jeg forstod godt advokat Rothenborg dengang, men han er også blevet klogere.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Uenigheden om, hvad hr. Rothenborg mener, må opklares af hr. Rothenborg selv. Jeg mener ikke, vi skal fortsætte diskussionen på det grundlag, men jeg vil bare sige, at i det citat, hr. Svend Aage Jensby fremførte, lå ikke en anerkendelse af brugen af anonyme vidner, så vidt jeg kunne høre.

Hvad jeg i særlig grad tænkte på, da jeg nævnte politimæssige ressourcer, var rapporterne om, at man i Glostrup Politi med stort held havde gjort en særlig indsats imod rockerkriminaliteten på egnen, men med det resultat – således blev det fremstillet i pressen – at politiet derefter måtte anvende meget store ressourcer på afspadsring. Det er sådanne tilfælde, jeg ikke finder acceptable; der må være de tilstrækkelige politimæssige ressourcer til at føre en helhjertet og målrettet indsats imod rockerkriminaliteten.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Svend Aage Jensby har et par gange sagt, at Venstre ikke ønsker, at man skal indskrænke tiltaltes ret til at høre vidneudsagnet, men det eksempel, hr. Svend Aage Jensby på et tidligere tidspunkt brugte om damen, der

[Dorte Bennedsen]

sad i vinduet, da det tragiske politimord i Blekingegadesagen blev begået, fører netop videre. Hvis man virkelig skal sikre hende anonymitet, kan det ikke nytte, at det bliver oplyst, at hun sad i vinduet i sin lejlighed i Købmagergade og kiggede på mordet, for så er anonymiteten nul og niks, og det er risikoen ved disse ting.

Hr. Niels Helveg Petersen sagde, at hr. Rothenborg måtte være den, der tog stilling til, hvad hr. Rothenborg havde ment. Jeg har rent faktisk talt med hr. Rothenborg, og udgangspunktet for hans indlæg i Politiken var just hans store frygt for, at dette Folketing med de højrevinde, der blæser, kunne finde på at gå det skridt videre kun delvis at ville videregive vidneudsagnet til tiltalte. Det var baggrunden for hans indlæg, for det anså han for det værste af alt. Hans ærinde var altså et andet end spørgsmålet om anonymitet for vidner.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nu har vi hørt hr. Svend Aage Jensby et par gange, og i det seneste indlæg fik vi at vide, hvor mange politifolk der skulle til at beskytte et vidne. Jeg kunne godt tænke mig at få at vide, hvor langt Venstre egentlig havde lyst til at gå med anonymiseringen af vidner. Når jeg hører hr. Svend Aage Jensby, får jeg indtryk af, at stort set alle de vidner, der bad om det, skulle have lov til at være anonyme. Det gør mig urolig, eftersom Venstre også er regeringsbærende parti, og så langt går justitsministeren ikke. Men jeg vil godt have hr. Svend Aage Jensbys svar på, hvor langt han egentlig synes, man skulle gå med anonymisering af vidner.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Der er nok ingen, der er i tvivl om, at Kristeligt Folkeparti helhjertet støtter alle forslagets elementer.

Det, der fremgår af en debat som denne, er, at alle partier på den ene side anerkender, at der er alvorlig kriminalitet, narko, rockervold og meget andet, som vi alle sammen gerne vil være med til at hindre, men på den anden side vil vi måske ikke gøre det, der skal til for at beskytte de vidner, som skal være med til at afsløre kriminaliteten.

I aviserne kan man læse om, hvor svært det er at få opklaret forbrydelser, og det er der for-

skellige grunde til. Det kan være ressource-mangel hos politiet, men det kan i andre tilfælde være, fordi et vidne ikke ønsker at komme frem. Herindefra kan vi godt sige, at det kun er psykologisk, man er bange, for det har man altså ikke nogen grund til, men jeg tror, vidner generelt er bange, fordi de ikke rigtig ved, hvad det vil føre med sig. Derfor er det en god ting, at man tager forskellige initiativer, og at straffen er hård, hvis man truer et vidne. Jeg synes også, det er korrekt, som fru Dorte Bennedsen sagde, at man også kan gøre noget for, at vidner ikke kommer ud for ubehagelige situationer. Man kan gøre mange ting, og man kan altså også få lov til at være anonym, hvis det drejer sig om noget ganske særligt. Jeg tror i modsætning til fru Dorte Bennedsen, der ikke rigtig kunne se sammenhæng i det, jeg sagde, at der måske er nogle, der vil være mere villige til at vidne, når de ved, at det kan lade sig gøre.

Jeg kunne ikke rigtig lide fru Dorte Bennedsens tale om, at der blæser højrevinde herinde, og at det var derfor, vi havde disse opfattelser. Jeg tror, at en meget stor del af befolkningen har det samme synspunkt, uanset om man stemmer på det ene eller det andet, og så er der måske en lille del, som har en anden opfattelse. Jeg forstår godt modstanden imod det, nemlig hensynet til retssikkerheden, for den prioriterer vi alle sammen meget højt, og at man kan komme i et dilemma, men man må også prøve at have tiltro til vores retssystem, til politiet og til domstolene. Vi blev vidner til, at en ordfører heroppefra sagde, at det bare var sådan, at man kunne sige, hvad man ville, og der skete ikke noget. Jeg har indtryk af, at politiet afhører særdeles grundigt for at sikre, at der ikke rejses falske anklager, og at dommerne er særdeles grundige, så langt de overhovedet har mulighed for det. Selvfølgelig kan det aldrig udelukkes 100 pct., og vi må sørge for, at politiet og domstolene bliver uddannet endnu bedre, så de bliver endnu dygtigere.

Jeg kan ikke se det spøgelse, som bliver fremmanet her, at fordi man giver mulighed for anonyme vidner, er hele vores retssystem i fare. Det tror jeg ikke, men jeg tror, at det kan være ikke en afgørende, men en medvirkende faktor til, at man kan få noget mere opklaret.

Derfor siger Kristeligt Folkeparti ja til forslaget.

Justitsministeren (Engell):

Jeg vil først udtrykke glæde og tilfredshed med den tilslutning, der fra et meget stort flertal af Folketingets partier er givet til væsentlige dele af forslaget, nemlig de dele, der vedrører trusler mod vidner og en mere markant og mere håndfast indsats på området. Jeg mener, at dette forslag med alle dets elementer er et meget velovervejet og desværre også nødvendigt forslag.

Jeg vil også straks sige, at under det udvalgsarbejde, som skal i gang om forslaget, er jeg naturligvis meget indstillet på at drøfte de tanker, som bl.a. fru Dorte Bennedsen og hr. Tom Behnke var inde på, nemlig om man måske på andre områder kan styrke indsatsen, bl.a. ved at ændre forholdene i retsbygningerne, afholde indenretlige forhør og tilsvarende. Det vil jeg meget gerne drøfte, men vi har allerede i dag i retsplejeloven en række bestemmelser på området. Det er så et spørgsmål, hvordan de håndhæves, men hele det område synes jeg vi skal vende tilbage til.

Lad mig sige om det, der ikke uventet har være hovedpunktet i debatten, nemlig spørgsmålet om den begrænsede adgang til at kunne føre anonyme vidner, som forslaget lægger op til, at jeg ikke vil lægge skjul på, at jeg er meget skuffet over den holdning, som Socialdemokratiet har indtaget. Jeg har fremsat et lovforslag, som jeg synes er meget afbalanceret, et forslag, som indeholder en lang række væsentlige retsgarantier for netop at forhindre, at der kan finde misbrug sted eller ske fejl, og de væsentlige retsgarantier burde medføre, at Socialdemokratiet kunne acceptere forslaget. Jeg vil sige, at jeg næsten har skrevet forslaget med det sigte, at Socialdemokratiet burde kunne være med til at gennemføre det, så meget desto mere som vi igennem de mange måneders debat, der har været om dette spørgsmål, har hørt en række af Socialdemokratiets folk, også socialdemokratiske folketingsmedlemmer, udtrykke sympati for de tanker og intentioner, som ligger i forslaget. Jeg tror, at Socialdemokratiet er i fuldstændig uoverensstemmelse med dets egne vælgere, dets eget bagland, når det afviser de tanker, som ligger i forslaget.

Jeg vil også føje til, at jeg mener, at den begrænsede adgang til at kunne føre anonyme vidner, som forslaget indeholder, er i meget god overensstemmelse med befolkningens

retsfølelse og retsopfattelse. Også på den baggrund finder jeg, at man burde have kunnet acceptere det, men under det videre arbejde kan der måske vise sig noget. Det vil jeg da i hvert fald håbe på og stræbe imod.

Uden at vi under debatten her skal slynge en masse citater i hovedet på hinanden om, hvad forskellige advokater eller andre måtte have ment og sagt, synes jeg dog nok, at jeg i betragtning af, at fru Dorte Bennedsen i sit indlæg gentagne gange citerede rigsadvokatens indstilling, og fru Dorte Bennedsen citerede korrekt fra den udtalelse, som rigsadvokaten har afgivet, vil anføre, at der manglede den tilføjelse, som også fremgår af rigsadvokatens udtalelse: »Med hensyn til brug af anonyme vidner har jeg tidligere over for Justitsministeriet peget på, at det måske på ny burde overvejes at indføre den meget begrænsede adgang hertil, som Retsplejerådet foreslog i betænkning nr. 1056 fra 1985.« Det forslag, som jeg har fremsat, læner sig i det allervæsentligste netop til forslaget fra Retsplejerådet, så derfor mener jeg nok, uden at vi skal gå ind i en citatkrig, at det bør med, når vi skal lytte til, hvad andre kyndige har udtalt.

Der er naturligvis kommet enkelte hørings svar, og der vil givetvis nu, hvor høringsprocessen er i gang, komme en række andre tilkendegivelser. Dem vil jeg selvfølgelig efter hidtidig praksis sørge for, at Retsudvalget får så hurtigt som muligt og med de kommentater, som jeg mener kan knyttes til hørings svarene, hvis det måtte have interesse.

Men tilbage til hovedspørgsmålet om de anonyme vidner. Efter forslaget er kerneområdet helt tilfældige mennesker, som bliver vidne til f.eks. voldshandlinger. Flere af ordførerne har været inde på, om det ville få stor betydning, fordi der ofte vil være tale om mennesker, som tilhører et bestemt miljø, og det er formentlig rigtigt, at repressalier over for vidner normalt udøves mod personer, der tilhører et miljø, den tiltalte i sagen har tilknytning til. Ikke desto mindre er det både politiets og anklagemyndighedens erfaring, som det også fremgår af bemærkningerne til forslaget, at også tilfældige vidner, uanset at risikoen måske ikke er så stor, føler angst for repressalier, og at den angst kan føre til, at vidnet ikke afgiver forklaring.

[Justitsministeren]

Man kan sige, at lovforslaget dermed forholder sig til livets realiteter, sådan som de opleves først og fremmest i politiets daglige arbejde, og ikke til nogle mere teoretisk prægede betragtninger om risikoen ved at vidne. I øvrigt må det vel være sådan, at retsvæsenets udgangspunkt er det, at der slet ikke bør være risiko forbundet med at vidne, og det er også baggrunden for, at de høringsudtalelser, som vi har modtaget fra politiet, er positive over for hele denne del af forslaget.

Jeg forstår godt, at flere har været inde på sammenhængen med rockerredegørelsen, og jeg vil ikke lægge skjul på, som det også fremgik af redegørelsen, at jeg ser dette lovforslag som en direkte forlængelse, en konsekvens og en opfølgning af den redegørelse, jeg gav Folketingets Retsudvalg. Men det betyder ikke, at der ikke også kan være en lang række andre situationer, hvor spørgsmålet er aktuelt, selv om der er tale om kriminalitet uden for rockermiljøet. Må jeg bare nævne nogle enkelte eksempler fra virkelighedens verden, som jeg har fra politiet.

I april måned 1989 blev en person ramt i hovedet af en jernstang, hvorved han kom alvorligt til skade. Et kvindeligt vidne, der overværede overfaldet, afgav en nærmere forklaring om det til politiet. Da hun senere blev indkaldt til et retsmøde for at afgive forklaring, kunne hun pludselig intet huske og turde ikke forklare som tidligere. Det bevirkede, at den tiltalte blev frifundet.

I november 1989 blev en person myrdet i sin lejlighed. Allerede samme dag, som liget blev fundet, blev politiets opmærksomhed rettet mod to personer, nemlig en person, der er sigtet for drabet, og en person X. De nægtede begge ethvert kendskab til drabet. Først da den nu sigtede blev anholdt og sigtet i forbindelse med et nyt drab, afgav personen X forklaring om det første drab, og han oplyste, at han var vidende om, at sigtede havde begået drabet, men på grund af trusler på livet mod ham selv og hans børn havde vidnet ikke tidligere afgivet forklaring. Der skulle altså endnu et drab til.

I maj 1990 blev en kvinde myrdet i sin lejlighed, et vidne rettede kort efter henvendelse til politiet og fortalte, hvem der var gerningsmand, og hvad der var sket, idet gerningsmanden havde fortalt vidnet om drabet. Vidnet øn-

skede anonymitet, men blev dog overtalt til at stå frem, for politiet var behjælpelig med at skaffe en ny bolig i provinsen, men der var fortsat frygt både for liv og legeme.

I juni 1990 blev en personbil sprængt i luften, sådan at den blev totalskadet. Den forurettede har uden for rapport forklaret, at han mener at kende baggrunden for sprængningen, men han tør ikke forklare nærmere herom af frygt for repressalier, herunder over for familien.

Tilsvarende findes der en række eksempler fra narkoområdet, hvor det kan være utrolig svært for politiet at gennemføre sin efterforskning, få sagerne frem, netop på grund af den måde, hvorpå lovgivningen er udformet i dag.

Sådan kunne jeg blive ved og nævne mange eksempler, ikke bare dem, der står omtalt i aviserne, men også andre, som rent faktisk giver belæg for det, der også skrives i forslagets bemærkninger, nemlig en vanskelighed for politiet og for anklagemyndighed, fordi man ikke har denne begrænsede adgang til at kunne føre anonyme vidner.

Dermed jo ikke være sagt, at man i alle disse sager fra domstolens side ville acceptere en anonym vidneførsel, og det synes jeg skal lægges oveni, for især synes jeg hos fru Dorte Bennedsen at kunne spore en bekymring for, at man her satte noget i skred, og hvad ville så blive det næste, og kunne man til sidst få fuldstændig lukkede og anonyme domstole og retssager? Nej, selvfølgelig ikke. Det, vi lægger op til her – det erkender jeg ligeud – vil have en begrænset, men vigtig effekt, både psykologisk og i det praktiske daglige arbejde, som jeg ikke mener vi bør forholde politiet og anklagemyndigheden.

For det er da fuldstændig klart, som en række ordførere har været inde på, at en adgang til at føre vidner anonymt må betinges af de retssikkerhedsgarantier, der skal til for at sikre den tiltaltes retsbeskyttelse. Vi har foreslået, at det skal være en grundlæggende betingelse for adgangen til at føre vidner anonymt, at det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, om den pågældende ikke får kendskab til vidnets identitet, ligesom der er opstillet andre ganske strenge krav som betingelse for, at et vidne kan føres anonymt. Hertil kommer, at det i lovforslaget er foreskrevet, at afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes identitet

[Justitsministeren]

skal træffes ved kendelse, og kendelsen skal indeholde de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres, og rettens afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes identitet kan påkæres, altså en række garantier, der er med til at sikre, at der ikke sker det, som hr. Niels Helveg Petersen betegnede som justitsmord, fejlbehandling i de konkrete sager.

Jeg mener, vi har et ansvar for, at straffeloven og retsplejeloven søges ændret, når der er et samfundsbehov herfor, og det synes jeg der er for så vidt angår vold mod vidner. De oplysninger, vi har fra politiet, viser, at det i stort set alle politikredse jævnlig forekommer, at personer, som har været vidne til et strafbart forhold, er modvillige til at afgive forklaring om det, fordi de er bange for repressalier fra gerningsmandens side eller fra personer i dennes omgangskreds.

Jeg mener, at samfundet har pligt til at sikre, at de mennesker, der viser det samfundssind, som det er at afgive forklaring som vidne i en retssag, også beskyttes imod repressalier i anledning af denne forklaring. Hertil kommer, at det også er i retssystemets interesse, at vidner er villige til at afgive forklaring, og også her tror jeg, der er en sammenhæng med den beskyttelse, som samfundet yder vidnet.

Endelig må det vel også være helt uacceptabelt, hvis gerningsmænd til endog alvorlige kriminelle forhold kan unddrage sig strafforfølgning ved at true vidnerne til tavshed. Så den del af forslaget og den del, som der er enighed om, mener jeg vi har en fælles interesse i.

Jeg skal herudover knytte nogle enkelte kommentarer til nogle af de spørgsmål, der kom op fra ordførernes side. Fru Ebba Strange synes, at det var gået noget hurtigt med dette lovforslag. Man kan hertil sige, at det er ikke altid lige let at være minister, for enten er det for sent, eller også er det for hurtigt. Efter min opfattelse er dette forslag velovervejet og gennemarbejdet, og hertil kan man vel også sige, som andre ordførere har været inde på, at problemstillingerne i det jo ikke er ganske ukendte. Debatten om vidners beskyttelse og de oplysninger, vi har om de problemer, der kan være knyttet hertil, har jo været gennemarbejdet både i forskellige råd og nævn og samtidig og

så været en ikke uvigtig del af den almindelige debat og mediernes dækning af hele det retspolitiske område.

Hr. Kim Behnke var inde på spørgsmålet om yderligere beskyttelse af vidner i retssalene, og som sagt er det noget, jeg gerne vil vende tilbage til under de drøftelser, vi skal have.

Hr. Niels Helveg Petersen understregede, at den politimæssige beskyttelse af vidner er vigtig. Det kan jeg være ganske enig i, men det gælder også de ressourcemæssige forhold, som hr. Svend Aage Jensby var inde på.

Lad mig i den forbindelse sige, at jeg mener, at den aftale, som jo også Det Radikale Venstre har været med til at indgå om politiets forhold i de kommende tre år, er med til at sikre ordentlige ressourcemæssige forhold for dansk politi – en aftale, som vi i øvrigt er meget tilfredse med.

Både hr. Niels Helveg Petersen og andre var inde på, at forslaget måske ikke ville få den store betydning for så vidt angår de anonyme vidner. Det tror jeg. Jeg tror, at både den psykologiske effekt er vigtig, og at det konkret, ikke mindst i relation til de tilfældige vidner, der som sagt er kerneområdet, vil have en betydning, og jeg mener også, at de retsgarantier, der er bygget ind i forslaget, er med til at forhindre fejl.

Men tilbage står for mig at sige tak, fordi man har støttet væsentlige elementer i forslaget. Jeg beklager, at der ikke her tegner sig et flertal for forslaget om de anonyme vidner, men jeg mener, at vi må arbejde med spørgsmålet, og håber da også, at vi under det videre forhandlingsforløb kan udvirke noget bevægelse, men herudover betragter jeg det som sagt også som væsentligt at få gennemført de andre dele og også gerne så hurtigt som muligt.

Dorte Bennedsen (S):

Ministeren gav udtryk for, at han var skuffet over Socialdemokratiet. Det er selvfølgelig trist, men det er jo ikke første gang, og det bliver næppe heller sidste gang, at ministeren vil komme i den situation.

Men når det er sagt, vil jeg da gerne erkende, at det er et meget behersket forslag. Det underer mig ikke, når ministeren siger, at det er skrevet ud fra den tanke at skabe et bredt flertal. Det kunne være gået meget videre, som der har været tanker fremme undervejs om. Men

[Dorte Bennedsen]

mit indtryk efter at have lyttet til debatten her i dag er, at det netop er ordføreren for ministerens eget parti, hr. Helge Adam Møller, der har argumenteret for, at vi meget vel om nogle år kan komme i den situation, at dette ikke er tilstrækkeligt. Vi må gå videre. At det er CD's ordfører, der siger, at vi faktisk burde indføre mulighed for, at det kun var det delvise vidneudsagn, der blev givet videre til tiltalte, og at det er Venstres ordfører, som nok siger nej til at redigere i vidneudsagnet, men som argumenterer på en sådan måde, at det faktisk må føre til en begrænset videregivelse af vidneudsagnet, det er disse tilkendegivelser, der for mig meget klart viser, at det er utrolig farligt at slippe det grundlæggende retsprincip, at tiltalte skal have at vide, hvem det er, der advokerer imod ham.

Ministeren mente, at jeg manglede at citere hele udsagnet fra rigsadvokaten. Jeg kan kun sige, at jeg har citeret fra den redegørelse, ministeren selv har fremsendt, men jeg må da erkende, at der også står, at rigsadvokaten har sagt, at man måske på ny burde overveje, om man skulle tage det meget begrænsede forslag. Men rigsadvokaten føjer jo altså også til, at der skal meget til for at lave fravigelser, fordi der pludselig dukker et atypisk kriminelt fænomen op, og dette »meget« mener jeg ikke at vi har fået her – altså vi har ikke fået belæg for, at disse tilfældige vidner virkelig er i en alvorlig situation.

Ministeren fortæller om en situation, hvor en drabsmand har fortalt om et drab til en anden osv. Det giver mig anledning til at spørge: Er denne person, som morderen har fortalt til at han har begået mord, et tilfældigt vidne? Er det uden betydning for tiltalte at vide, at det er en person, han selv har fortalt historien til, som vidner? Det fremgår i hvert fald ikke af lovforslaget, at en sådan person skulle kunne dækkes ind under anonymitet. Og det er ministeren jo også selv inde på, når han siger, at det ikke er sikkert, at domstolene vil acceptere det. Men justitsministeren fører med denne eksemplificering i virkeligheden folk bag lyset, fordi sagerne er grove, de taler til følelserne, men de falder ikke ind under dette lovforslag, og derfor kan de ikke bruges som argumentation for, at vi skal indføre beskyttelse af tilfældige vidner.

Nu kan jeg se, at min taletid er udløbet, og den strenge formand tillader ikke mere, så jeg stopper her.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Forretningsordenen tillader ikke mere.

Ebba Strange (SF):

Inden vi forlader denne debat, vil jeg gerne have helt klarhed over, hvad det egentlig er for nogle vidner, vi taler om.

Ministeren skriver i bemærkningerne til lovforslaget under § 2, nr. 2, at den foreslåede opfattelse i alt væsentligt henholder sig til de principper, som Retsplejerådets flertal foreslog i betænkningen fra 1985, men jeg synes, ministeren talte om meget andet end tilfældighedsvidner, og i selve lovforslaget er den eneste begrænsning, der står – og det er altså den nye affattelse af § 848, stk. 2 – at retten kan, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, tillade, at et vidne anonymiseres.

Hvor sætter ministeren selv grænsen? Jeg ved godt, at ministeren ikke er dommer, og at det er retten, der skal afgøre, om det er af betydning eller ikke betydning for tiltaltes forsvar, om vidnet anonymiseres, men ministeren må vel have gjort sig nogle overvejelser om, hvad han forstår ved den sætning, altså hvornår det er uden betydning, at en sigtet kender vidnets identitet.

Når jeg sidder og filosoferer over det, kan jeg slet ikke komme i tanker om nogen tilfælde, hvor jeg ikke, hvis det var mig, der var sigtet, gerne ville vide, hvem det var, der sagde lige præcis det om mig, og hvorfra vedkommende havde den viden, som hun nu altså brugte som vidne mod mig. Jeg kan selvfølgelig fortsætte mine spørgsmål i Retsudvalget, men jeg synes, det er vigtigt at få dem frem her, hvor debatten jo er offentlig.

Jeg er enig i, at effekten af dette her meget vel kan vise sig først og fremmest at være psykologisk, og så bliver jeg endnu mere bekymret, fordi jeg tror, at ministeren putter folk blå i øjnene. For jeg opfatter både hr. Svend Aage Jensby og hr. Tom Behnke sådan, at de nærmest mener, man kan gå ud at fortælle potentielle vidner, at bare et vidne siger til politiet, at vedkommende gerne vil være anonym, vil der være en til vished grænsende formodning om,

[Ebba Strange]

at vedkommende nok også bliver det. Men det er jo ikke sikkert; vi ved ikke i dag, hvordan domstolene ville behandle dette her, hvis det blev vedtaget, hvad jeg tror det heldigvis ikke bliver.

Justitsministeren (Engell):

Jeg synes, fru Dorte Bennedsen kom med en meget interessant udtalelse, som jeg gerne vil holde fast i, for hvis jeg forstod fru Dorte Bennedsen rigtigt, er Socialdemokratiets synspunkt nærmest, at man nok vil kunne acceptere det forslag, der foreligger, føler, at der er rigtige tanker og gode argumenter for det, og akkviescerer ved – hvilket jeg kan bekræfte, og som jeg også sagde i mit svar før – at der er tale om et forslag, som kunne være langt mere vidtgående, men som jeg har valgt at udforme som en helt åben og direkte invitation til et Socialdemokrati, hvis medlemmer ligesom medlemmer af regeringspartierne og andre partier her i Folketinget gentagne gange igennem det sidste halve til hele år har givet udtryk for, at de er dybt bekymret over udviklingen på dette område, at det med andre ord er et balanceret forslag, som man – sådan måtte jeg opfatte fru Dorte Bennedsens sidste udtalelse – i og for sig kan være enig i, hvis det ikke var, fordi man havde en frygt for, at andre partier, herunder regeringspartierne, ønskede at gå meget videre, og hvis man først havde ændret et princip, kunne man spørge: Hvor er begrænsningerne så?

På den baggrund vil jeg gerne sige til fru Dorte Bennedsen, at hvis det er det, der er Socialdemokratiets bekymring, vil jeg da gerne rette den direkte opfordring og give det tilbud til Socialdemokratiet, at hvis vi i enstemmighed kan vedtage det foreliggende forslag, vil der ikke fra min side komme forslag om yderligere stramninger eller ændringer. Skulle det på et eller andet tidspunkt ude i fremtiden blive et aktuelt tema, ville det være noget, man måtte drøfte sammen, hvortil kommer – lad mig så sige det – at det jo ville være Socialdemokratiet, der bestemte, sådan som Folketinget nu er sammensat, om der kunne skaffes et flertal for sådanne ændringer, for som mandaterne er fordelt, er det jo Socialdemokratiet, der afgør, om dette forslag kan gennemføres eller ej.

Derfor må jeg sige til fru Dorte Bennedsen, at hvis man føler – og det behøver fru Dorte

Bennedsen ikke at svare på her i dag – at man gerne vil drøfte disse synspunkter, er jeg meget parat til en sådan drøftelse under det videre udvalgsarbejde.

Hvad angår de konkrete sager, må jeg gentage, hvad jeg sagde før, nemlig at jeg ikke kan sige, om retten, hvis de eksempler, jeg her har modtaget fra politiet fra dagligdagen, kom for en domstol og denne lovbestemmelse var gældende, ville acceptere anonym vidneførelse, for det er som bekendt dommerens afgørelse. Det er muligt, at der er nogle af disse eksempler, der ikke er anvendelige, fordi de ligger uden for det, lovforslaget lægger op til. Når jeg nævnte dem, var det også først og fremmest for at understrege, at der i mange sammenhænge er problemer for politi og anklagemyndighed, men det er jo Folketingets ansvar at lægge et snit, og det er det, jeg gør i dette forslag, som jeg mener er meget balanceret. Det kunne være langt mere vidtgående, men jeg har netop følt, at det var vigtigt, der her var noget, vi kunne enes om, og jeg kendte jo også Socialdemokratiets betænkeligheder og krav til det retssikkerhedsmæssige.

Fru Ebba Strange spurgte, hvad det er for nogle vidner, jeg i det hele taget taler om. Det mener jeg nu er rigtig godt beskrevet i forslaget, og det vil jeg da gerne uddybe under det videre udvalgsarbejde, men jeg kan nævne som eksempel – og der kunne nævnes mange andre – et normalt troværdigt vidne, som fra sin bil overværer et voldeligt overfald eller et røveri på gaden og det til retten oplyses, at vidnet var tilfældigt på stedet og ikke kender den tiltalte. I et sådant tilfælde er det meget svært at se, hvordan den tiltaltes muligheder for et forsvar skulle forbedres ved, at vidnets identitet røbes for den tiltalte. Sådan vil der kunne findes en række andre eksempler, hvor man kan sige, vi taler om kerneområdet, og det vil jeg gerne bidrage til under det videre udvalgsarbejde.

Men dem, vi ønsker at give en bedre beskyttelse, er netop mennesker, som tilfældigt bliver vidne til vold, overfald og tilsvarende, uden at de selv har noget som helst med det at gøre og som hovedregel overhovedet ikke ved, hvem de involverede er.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

[Dorte Bennedsen]

Ministeren spørger, om vi mener, der er rigtige tanker i forslaget, om vi måske kunne acceptere det, osv. Og han citerer mig for at have sagt, at det kunne være langt mere vidtgående. Ja, det må jeg sige: Med mit kendskab til både ministeren og hans parti er jeg enig i, at det kunne have været meget mere vidtgående, end det rent faktisk er.

Det var et fikst forsøg, men jeg må altså allerede nu endnu en gang både skuffe og bedrøve ministeren. Den går ikke. Vi er ikke blevet præsenteret for noget belæg for, at dette forslag har mening og løser nogen alvorlige problemer. Skulle vi overhovedet begynde at overveje et forslag af den art, måtte der være en meget klar evidens for, at det løste nogle virkelig alvorlige problemer. Jeg siger ikke dermed, at vi ville komme til den slutning, at vi ville acceptere forslaget, men vi er ikke blevet præsenteret for nogen form for evidens for, at det ville løse nogen af de meget alvorlige problemer, der findes i samfundet. Men de falder uden for dette forslag i øvrigt.

Hvad angår sine eksempler, siger ministeren, at han jo ikke kan give garanti for, om retten ville acceptere at føre anonyme vidner. Nej, men det var heller ikke det, jeg spurgte om. Det er faktisk ministeren, der har sat navn under forslaget, og derfor vil det være af interesse at vide, om vidnet i det eksempel, hvor en morder fortæller et vidne, at han har myrdet, efter ministerens mening er et vidne, hvis identitet ingen betydning har for tiltalte, og at man derfor kan tildele en sådan mand anonymitet. Jeg synes, det ville være interessant at få at vide, hvad ministerens holdning til det er. Hvis den er, at der ikke skal tildeles anonymitet, skal ministeren lade være med at bruge sådan nogle eksempler i denne sammenhæng.

Justitsministeren (Engell):

Jeg forstår, at Socialdemokratiet er skeptisk. Og så siger fru Dorte Bennedsen, at hvis man skulle være med, skulle forslaget kunne løse nogle meget alvorlige problemer, men ikke engang da var det helt sikkert, at Socialdemokratiet ville være med.

Jamen så må man have mig undskyldt, at jeg spørger: Hvad er så Folketingets forpligtelse i den sammenhæng? Hvis man erkender, at der er nogle meget alvorlige problemer, er det så ikke Folketingets og Socialdemokratiets for-

pligtelse at være med til at sikre, at disse problemer afhjælpes igennem lovgivningen? Ja, jeg spørger bare.

Det ville da ærgre mig, hvis vi i denne debat forskertsede nogle muligheder for at nå frem til et resultat under de videre forhandlinger, men jeg fornemmede i fru Dorte Bennedsens forrige udtalelser en vis åbning, og det er den, jeg synes vi skal prøve at koncentrere os om og se, om der overhovedet er nogen muligheder. Er der ikke det, er der ikke noget at gøre ved det, og det må jeg jo så acceptere, så kan vi have vores synspunkter, men det bør vi vende tilbage til. Og i øvrigt må fru Dorte Bennedsen stå til ansvar over for de, tror jeg, mange socialdemokratiske vælgere, som slet ikke forstår, at man ikke kan være med på et så begrænset og afbalanceret forslag som det, der foreligger her.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg sagde, at hvis man overhovedet skulle begynde at overveje et sådant forslag, måtte der være en stærk evidens, og så ville jeg ikke engang på det foreliggende grundlag sige, at vi dermed ville gå med. Og dette gav ministeren anledning til at spørge: Hvad er så meningen med det hele?

Det skal jeg såmænd sige ministeren. Vi ved af bitter erfaring, at hvis man ikke sikrer sig mod misbrug af citater af det, man har sagt i denne sal, som kan se anderledes ud på tryk, end det virker, når det bliver udtalt her i rummet, får man pludselig en boomerang i nakken: Jamen du sagde ved den lejlighed . . .

Hvis ministeren ikke forstår, hvad jeg mener, kan han bare tage sit eget forrige indlæg, hvor han pludselig konkluderede, at Socialdemokratiet i virkeligheden gerne ville være med til dette her. Det var præcis den situation, jeg ville sikre mig imod, og derfor vil jeg sige, ministeren ikke bagefter skal gå ud og sige: Her lå et tilsagn om, at vi gerne ville være med under visse forudsætninger.

Essensen i mit budskab var, at her ikke er ført nogen rimelig form for bevis for, at dette forslag har nogen effekt. Tværtom fremgår det af de oplysninger, vi har kunnet få – og vi har faktisk boret ganske meget i dette spørgsmål vinteren igennem – at tilfældige vidner ikke er i risiko for trusler og overhovedet ikke i risiko for vold.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg må tilstå, at jeg også hørte fru Dorte Bennedsens bemærkninger for lidt siden som i og for sig ganske klart udtryk for, at et stort flertal i den socialdemokratiske gruppe faktisk godt kunne tilslutte sig forslaget, hvis de fik en garanti for, at man ikke gik videre. Nu siger fru Dorte Bennedsen, at sådan er det ikke. Dette her ændrer intet og giver ingen sikkerhed, siger fru Dorte Bennedsen. Så vil jeg gerne stille et helt konkret spørgsmål, idet jeg henviser til et af de eksempler, vi har været inde på flere gange, nemlig moderen, der kommer kørende i sin bil med sine børn på vej til børnehaven, og som tilfældigt inde fra bilen overværer, at en mand bliver slået ned på fortovet, i hvilken anledning hun bliver indkaldt som vidne. Kan fru Dorte Bennedsen forklare mig, hvilken gavn voldsmanden eller volds mændene har af at få oplyst, hvad denne kvinde hedder, og hvor hun bor?

Ville det ikke være til gavn for retssikkerheden i Danmark, at hun kunne få lov til at optræde anonymt? Og er fru Dorte Bennedsen ikke også overbevist om, at langt flere af de mennesker i disse tilfælde faktisk ville gå frem og vidne, hvor de i øjeblikket ikke tør gøre det? Hvem er det, vi skader dér? Det bliver svært for fru Dorte Bennedsen at forklare det både herfra og for sine egne vælgere.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

For det første er der ingen, der i den øjeblikkelige retstilstand kræver, at dette tilfældige vidnes adresse skal oplyses, så hun kan få sin adresse tilbageholdt. Som situationen her er beskrevet, er hun virkelig et tilfældigt vidne, og det vil ikke gavne tiltalte voldsomt meget at få at vide, hvem hun er. Til gengæld vil hun heller ikke være udsat for nogen form for trussel, fordi voldsmanden kender hendes identitet, efter det, der er oplyst for os.

Det er ikke dér, risikoen ligger. Risikoen ligger i det, vi nu har endevendt i nogle omgange her i løbet af eftermiddagen, og som en række partier med god grund har været optaget af, nemlig bandemiljøet, narkokriminaliteten, rockerkriminaliteten osv. Det er i sådanne sammenhænge, hvor folk ikke viger tilbage for

at forsøge at lave falske vidnesbyrd, der kan ligge nogle problemer. Der kan bl. a. ligge det problem, at det er et spørgsmål, hvem der skal finde ud af, om identiteten er vigtig eller ikke vigtig for tiltalte.

Jeg har ikke fået noget svar på, hvordan det problem løses. Hvis det er et tilfældigt vidne i ordets egentlige forstand, bliver tiltalte selvfølgelig ikke klogere af at få at vide, hvem det er, men der går heller ikke noget skår af vidnet ved, at det bliver oplyst. Men det er sikkerheden for at undgå, at der bliver afsagt dom i situationer, der ikke burde have været dækket af anonymiteten.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg giver ordet til hr. Helge Adam Møller for en kort bemærkning, idet jeg skal tilføje, at der vel ikke skete alverden ved, at man lod resten af forhandlingen foregå i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nu siger fru Dorte Bennedsen, at dette her sandsynligvis ikke hjælper noget som helst ved rockerkriminalitet og lignende tilfælde, og samtidig siger hun, at det ikke skader noget i eksempelvis det tilfælde, jeg nævnte: at dér har voldsmanden eller volds mændene ikke noget som helst behov for at kende kvindens navn og at se, hvem hun er. Jamen lovforslaget lægger jo netop op til, at denne kvinde skal være fritaget for at opgive sit navn og sin adresse og sin identitet, og skaber mulighed for at føre voldsmanden ud, mens hun afgiver forklaring. Hvorfor så ikke vedtage lovforslaget? Det opfylder jo netop de kriterier, som fru Dorte Bennedsen selv stiller. Argumentationen hænger simpelt hen ikke sammen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette

[Første næstformand]

forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 165:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (TV 2's bestyrelse og reklameregler for TV 2).

Af kommunikationsministeren (Torben Re- chendorff).

(Fremsat 18/12 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Kim Behnke (FP):**

Først en tak til de andre ordførere for, at jeg kunne få lov til lige ganske kort at redegøre for Fremskridtspartiets holdning til nr. L 165. Lovforslaget er jo relativt simpelt. For det første vil man have et medlem mere i TV 2's bestyrelse. Der er ikke ret mange argumenter i bemærkningerne for, hvorfor denne bestyrelse skal udvides, men det ser vi gerne nærmere på. Til gengæld interesserer 2. halvleg, punkt 2 i § 1, os, nemlig at TV 2 får langt friere ret til at disponere rent reklamemæssigt, og det vil ikke komme som nogen overraskelse for kommunikationsministeren, at vi på det punkt selvfølgelig gerne vil støtte ministeren.

Men vi kan godt undre os lidt over, at vi skal behandle nr. L 165 separat, for om lidt skal vi også behandle et andet forslag, hvor de to ændringer, som lovforslag nr. L 165 lægger op til, er indarbejdet. Ministeren vil være bekendt med, at vi før jul behandlede Fremskridtspartiets lovforslag nr. L 71, gående ud på, at lokalradio og lokal-tv også skulle have større frihedsgrader på det reklamemæssige. Dengang var meldingen, f.eks. fra Venstres ordfører, f.eks. fra De Konservatives ordfører, at man ikke syntes, Fremskridtspartiets forslag skulle behandles isoleret, men at man skulle se tingene i en større sammenhæng, nemlig når ministeren kom med den samlede revision af lovgivningen. Så kan jeg kun i denne forbindelse sige: I lige måde, nemlig at vi må have disse ting til så at sige i en større sammenhæng.

Vi skal selvfølgelig have ændret på reglerne vedrørende transmission af satellitprogrammer. Vi skal have ændret på reglerne vedrørende kabel-tv osv., og det medvirker vi alt sammen meget gerne til, men jeg synes, det er vigtigt, at vi under det udvalgsarbejde, der nu skal være om både L 165 og L 164, sørger for, at disse ting sker i sammenhæng.

Og så vil kommunikationsministeren vide, at alt, hvad der vedrører liberalisering på dette område, har Fremskridtspartiets støtte. Og så iler jeg videre.

Helge Mortensen (S):

Dette lovforslag er jo en del af det forlig, som et meget stort antal af partierne i Folketinget har været enige om. Forliget er et supplement til licensforliget, og jeg skal med det samme sige, at vi naturligvis kan støtte det. Vi finder, at der hermed er skabt et rimeligt grundlag for TV 2's økonomi.

Jeg vil gøre det med den bemærkning, at de partier, der står bag TV 2, nok har overvurderet reklamekronernes virkning – har gjort det lige fra starten, gjorde det også under de forhandlinger, vi havde om licensforliget. Jeg tror, at vi nu, selv med de ændringer, der sker i reklamereglerne, er kommet ned på en mere realistisk forventning til, hvad reklamerne kan give TV 2.

Det stiller så partierne i den situation, at vi kan nå at aflæse, om det er mere realistisk, end man tidligere har set, i tiden indtil licensforliget udløber, og i den forbindelse så tage selve konstruktionen op og den finansiering, der skal ligge af TV 2 og de regionale stationer.

Vi finder det vigtigt, at vi på trods af, at vi her supplerer licensforliget, står ved, hvad vi gav af løfte til tv-stationerne – Danmarks Radio, TV 2 og de regionale stationer. Her har de altså en periode frem til 1993, hvor de ved, hvad de har at rette sig efter. Og det synes jeg faktisk også at TV 2 får med det seneste forlig.

Jens Jørgensen (KF):

Må jeg begynde med at sige som ordfører for Det Konservative Folkeparti, at vi støtter de tanker og intentioner, der ligger bag det lovforslag, som kommunikationsministeren har fremsat.

Da vi fik TV 2 i sin tid, fik vi skabt det, synes vi, vigtige brud på en monopolstatus, vi havde